

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IX. Solvitur Objectio ultima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

missione, seu sine utraque, non completeretur tota hypothesis: quod admitti non potest ex dictis num. 579. Altera vero propositio libertatem solam ponit ex parte hypothesis, ita, ut si haec sine decreto poneretur, completeret totam hypothesis, quamvis simul dicat, libertatem sine omni decreto ponit non posse, eoquod decretum sit causa necessaria libertatis; unde ista propositio 2da tantum attingit decretum in obliquo, tanquam terminum ab hypothesis distinctum, sed tamen ab ea respectum ut suam causam, adeo-que se tenentem ex parte actus primi remoti.

Si velles litigare, & dicere, quod etiam prior propositio plus non dicat, planè contraires longè communiori; nam & qui admittunt decretum indifferens, propositionem priorem omnes ita explicant, ut ipsa collatio auxili, seu decretum sit constitutivum hypothesis, & ex hoc volunt probare necessitatem decreti indifferens: qui autem nobiscum decretum indifferens excludent, non admittunt illam primam propositiōnem; sed scientia media tendentiam potius hanc statuunt: si Petrus habeat libertatem, vel auxilium, praecindendo à decreto, aut certè hoc non nisi in obliquo, & ut terminum ab hypothesis respectum cognoscendo. Quod si autem permiciter tuam opinionem velis defendere, tandem in quaestione hac vocabularia non multum litigabo, modò hoc salvum sit, quod decretum DEI non constitut hypothesis, seu conditionem scientia media.

597. Ob. 7. DEUS potest supernaturaliter extrinsecè elevare voluntarem nostram ad actus supernaturales, quæ elevatio dicitur communiter consistere in omnipotentia DEI specialiter applicata: atqui haec specialis applicatio debet consistere in decreto DEI, volentis supplere defectum principii intrinseci: & insuper debet constituere actum primum proximum: ergo in casu valde frequenti decreto DEI debet constituere actum primum proximum, adeoque distinguere virtualiter ab alio decreto, actum primum non constituentem. Resp. neg. 1. part. min. Etiam ista applicatio non stat formaliter in decreto; sed in ipsa omnipotentia, negatione impedimenti, & actu primo proximo creato, qui in casu elevationis extrinsecæ exigit, ut omnipotentia Divina parata sit concurrens speciali modo, hoc est, supplendo defectum alterius comprincipii, ita, ut non, nisi per miraculum, hic concursus negari possit. Certè quævis illustratio supernaturalis, dum proponit vel obligationem aliquid faciendi, vel saltem complacentiam DEI de aliqua re facienda, cum sit necessariò vera, exigit omnipotentiam DEI præparatam ad concurredum, prout pro variis circumstantiis necessarium est, sive supplendo defectum principii intrinseci, si hoc desit; sive eum non supplendo, si adsit principium; alias non posset proponere obligationem, aut complacentiam DEI de re facienda, quæ tunc fieri non posset.

Imò in hoc casu supernaturali non videtur DEUS posse impedire omnipotentiam suam à concursu, casu, quo verè obliget, vel complacentiam suam verè per illustrationem ostendat. Si autem DEUS reverè non obligaret, sed homo tantum putaret se obligari, deberet omnipotentia saltem esse parata concurrens ad con-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

tum faciendi id, ad quod homo putaret se obligari; quia ad ipsum conatum ratione sui dictaminis tunc verè homo obligaretur: quamvis omnipotentia non deberet esse parata concurrens ad rem ipsam, ad quam etiam homo tunc non deberet esse liber.

Nec dicas, si homo habeat intrinsecam illustrationem &c. non fore elevationem purè extrinsecam. Resp. enim, per hanc non intelligi, quod nihil habeatur intrinsecum (utique enim ad actum liberum, vel etiam voluntarium, debet esse intrinseca cognitio; cum nihil volitum, quin præcognitum) sed intelligi tantum, quod principium elevans non sit intrinsecum; seu quod defectum principii, alias intrinseci, hic supplet omnipotentia extrinseca.

598. Quæres, quid fieret, si DEUS extrinsecè elevaret creaturam, e. g. hominem, ad actus plures simul libere elicendos. Resp. casum hunc esse miraculorum, seu supernaturalem; quia natura non exigit hanc elevationem extrinsecam: insuper, ut homo sit liber, debet cognoscere, quod tales actus possit producere (nam libertas, & electio non dantur sine cognitione) haec autem cognitio etiam ipsa esset indebita homini; quia esset de potestate agendi indebita, & supernaturali, adeoque supernaturalis, & quidem ordinariae Theologicae, semper saltem Philosophicae, adeoque necessariò vera. Jam dico: si elevatio datur ad actus plures, sive diversæ speciei, sive ejusdem, deberet dari supernaturalis cognitio de potestate eos elicendi: quæ cognitio, seu illustratio, exigeret specialem concursum omnipotentis: atque adeo in illa illustratione possit stare specialis illa pars applicationis.

Si instes, posse fieri, ut homo tantum confusè cognoscat, se ad aliquos actus esse liberum. Resp. in tali casu tamen DEUS sciet, ad quos actus homo sit liber: & illa cognitio confusa exigit concursum ad tot actus, ad quos homo est liber. Sic etiam gratia exigit concursum DEI ad actus supernaturales juxta suam intensionem, licet nobis illa intensione incognita sit, & nos toti intensioni gratia ordinare non cooperemur.

Si urgeas, saltem non implicare casum, in quo formalis applicatio omnipotentis stet in decreto. Resp. multum te facturum, si casum afferas, in quo applicatio ista aliter explicari nequeat. Dein omessa possibilitate casus, dico, tunc hominem ad illum actum, vel ad ejus modum, ad quem omnipotentia formaliter applicatur per decretum, non fore liberum: neque hoc est absurdum; quia homo saepe est liber ad unum actum, non ad alterum: vel etiam ad alium, sed non ad ejus modum, e. g. intensionem, quam non cognoscit, & ad quam e. g. in ira eum necessariò determinat effervescentia sanguinis.

ARTICULUS IX.

Solvitur *objectione ultima*.

599. **O**b. ultimò. Actus primus proximus liber creaturæ involvit determinationem ad individuum:

um: sed hæc stat in decreto DEI: ergo prob. mai. Creatura non potest omnia individua simul producere: neque potest ex infinitis possibilibus aliquid determinatè eligere: ergo non est expedita ad agendum, nisi sit determinata ad individuum. Hac objectio est fortè difficilissima. Resp. neg. maj. quam videntur negare communiter sententiae nostræ Patroni: & præsertim Recentior Dilinganus cit. num. 579. *in suis thesibus de libertate creata num. 199. & seg. multis probat, quod determinatio ad individuum non se teneat ex parte hypothesis scientiæ mediæ, adeoque neque constitutat actum primum proximum.*

Primò; quia scientia media tamen non est obscura, nec precisiva, et si non videat ex parte hypothesis determinationem ad individuum, ut jam ostensum num. 411. Secundò; quia scientia directiva decreti liberi non debet inter membra eligibilia unum præ altero futurum enunciare; nam scientia directiva est aliquid constitutivum actus primi Divini liberi necessariò requisitum: ergo si esset connexa cum uno extremo, scilicet illo individuo, tolleret libertatem illius decreti, vel electionis inter individua, ex dictis num. 578. atqui scientia directiva decreti Divini, eligentis unum individuum præ altero, est scientia media directa, sicut scientia simplicis intelligentiæ est scientia directiva decreti, eligentis creare unam creaturam possibilem præ altera: & omnia individua actuum liberorum possibilium, & conditionatè futurorum, sunt membra à DEO eligibilia: ergo scientia media non debet unum individuum præ alio enunciare futurum: sicut neque scientia simplicis intelligentiæ unum præ alio possibili creandum enunciat. Hinc unum individuum præ alio futurum non enunciat scientia media directa, sed reflexa, quæ non est directiva: neque etiam ad electionem ex pluribus omnino similibus indiget DEUS alia directione, quam scientia simplicis intelligentiæ, & scientia media directa.

600. Quare dici potest, determinationem ad individuum fieri per ipsum decretum prædefinitivum, aut permisivum, quatenus DEUS, posita scientiæ mediæ, decernit, ad hunc solum in individuo actum ex hac specie concurrere, vel hunc solum ex altera specie permittere, & ideo actum primum proximum dare: atque nolle impeditre omnipotentiam suam à concursu ad unum actum ex qualibet specie, ad quam datur libertas: velle autem eam impeditre ad alios actus.

Unde, sicut decretum collativum actus primi creati, non constitut actum primum proximum liberum creaturæ, sed tantum constitut remotum, ut hucusque sèpè diximus; ita etiam decretum determinans ad individuum dici potest, non constituere actum primum proximum, sed tantum remotum. Ulterius, sicut creatura libera potest determinare DEUM, ut, si velit dare auxilium, vel actum primum proximum, potius det per decretum prædefinitivum, quam permisivum, vel vicissim, ita etiam potest eundem determinare, ut det per decretum determinans ad individuum unum, vel aliquando ex eadem etiam specie plura, prout creaturam ad unum, vel plura simul producenda

vult constitutere liberam: (semper tamen intra numerum finitum; cum infinitum impliceret) Et hinc creatura sufficienter est libera: sicut si quis filius accepit facultatem à patre, ut equiter in equo, quem ei famulus determinaverit, est liber ad equitandum, si potest famulum determinare, ut aliquem equum determinet: & sicut sum liber ad excendum, quando porta est clausa, si sum liber ad eam aperiendam, scilicet sufficiens moraliter imputative, ut dictum num. 575.

Dices 1. Creatura nihil potest agere, quod DEUM determinet ad determinandum ad individuum, sicut tamen filius potest famulo expondere jussa parentis, ut equum determinet: ergo non est paritas, nec datur in creatura moralis libertas. Resp. dist. ant. creatura nihil potest agere in statu absoluto, & reali. conc. ant. nihil potest in statu conditionato, vel objectivo. neg. ant. & conf. In statu objectivo potest creatura ponere actum in specie, hoc est, potest redere talem actum à DEO cognoscibilem: seu potest facere, ut ipsa prævideatur actum in specie sub conditione positura.

Dices 2. Nihil potest ponit tantum in specie, & indeterminatum: Resp. dist. illat. nihil potest ponit physicè, & absoluè. conc. ill. nihil potest ponit conditionatè tantum, objectivè, vel intentionaliter. neg. ill. In statu objectivo, vel intentional aliquid ponit, est tantum illud reddere cognoscibile: potest autem aliquid indeterminatum reddi cognoscibile etiam respectu DEI ex num. 411. Quando autem cognoscit DEUS, quod creatura pro jure suo electivo positura sit aliquem actum ex hac specie, determinatur per hanc scientiam, tantum per objectivam determinationem creaturæ, ut ipse determinet ad individuum: si tamen DEUS velit ad aliquem actum ex illa specie concurrere.

601. Dices 3. Creatura positis omnibus aliis ad agendum prærequisitis, non potest agere sine determinatione ad individuum: ergo ita se tenet ex parte actus primi. Resp. argumentum esse simile huic. Creatura, positis omnibus aliis, non potest agere sine concurso DEI in actu secundo: ergo hic se tenet ex parte actus primi. Respones, creaturam posse agere sine præsupposito concurso DEI in actu 2do; quia antecedenter habet totam potestatem, & potentiam determinandi DEUM ad concurrendum in actu 2do. Resp. sic etiam creaturam posse agere sine præsupposita determinatione ad individuum; quia antecedenter habet totam potestatem (quæ scilicet est hypothesis scientiæ mediæ) & simul potentiam determinandi DEUM, ut ipse determinet ad individuum.

In forma dist. ant. creatura non potest agere sine determinatione ad individuum, quæ sit constitutivum actus primi proximi liberi. neg. ant. quæ sit tantum aliquid subsequens actum primum proximum, conditionatè prævisum. conc. ant. & neg. conf. Scilicet hæc determinatio ad individuum est quid consequens ad scientiam mediæ, seu ad actum primum proximum, conditionatè prævisum, imò ad actum 2dum, conditionatè, latem quoad speciem, prævisum; quia sequitur determinationem creaturæ, sicut prædefinitio, cui est identificata: quam.

quavis simili eodem modo, quo prædefinitio, sit prior ad scientiam visionis.

602. Dices 4. Si ergo DEUS vellet posse omnia alia, sed nollet determinare ad individuum, quid fieret? Resp. nihil fieret, sicut nihil fieret, si DEUS poneret omnia alia, & nollet concurrere. Petes, quidigitur decesset? Resp. negatio impedimenti; quia, si DEUS non vult determinare ad individuum, sine qua determinazione creatura tam parum potest agere, quam sine concurso DEI, hoc ipso non vult eam agere: & tale decretum nolens determinare ad individuum est, vel formaliter, vel saltem realiter decretum non concurrendi; cum utique DEUS non possit velle imprudenter: vellet autem in tali casu imprudentissime concurrere ad actum indeterminatum, hoc est, ad impossibilem. Unde debet in eo casu noile concurrere, adeoque omnipotentiam suam à concurso impedire. Hoc autem decretum impediens omnipotentiam esset utique impedimentum actus primi, & quidem, in casu DEI efficaciter nolentis, inamovibile à creatura, adeoque tollens libertatem.

Si velis ulterius tricari, & ponere casum, in quo DEUS per puram omissionem liberam non determinaret. Resp. DEUS in eo casu saltem non posset prudenter conserre actum primum proximum liberum, quem videt, absolutè non posse producere actum in his circumstantiis à DEO solo positis: non dato autem actu primo proximo, utique non datur libertas. 2. Per puram omissionem non potest impediri omnipotentia DEI à concurso; hæc enim ex essentia sua exigit esse parata ad agendum cum libera voluntate creata expedita, absque decreto eam applicante: & pura omisio relinquit intactam totam illam exigentiam, vel præparationem, adeoque, ut ista rollatur, necessarium est positum decretum DEI, volentis eam impedire. Cum autem DEUS imprudenter ageret in hoc casu, conferendo inutiliter actum primum proximum, & relinquendo etiam inutiliter applicatam omnipotentiam suam, debet hanc impedire, adeoque ponere decretum positivum, quod eit positivum impedimentum libertatis.

603. Dices 5. Juxta nos DEUS primùm determinaret ad individuum ex suppositione determinationis factæ à creatura: sed sic determinaret per actionem distinctam: ergo. Conf. Est imperceptibile, quomodo creatura determinet ad speciem, antequam DEUS determinet ad individuum: ergo. Resp. hæc omnia solvenda esse in prædefinitione; si enim DEUS actum primum proximum decernit primum post factam determinationem à creatura, (uti sit juxta nostra principia de prædefinitione) etiam videtur debere determinare per aliam actionem, & etiam modo imperceptibili. In forma neg. maj. non ex suppositione determinationis ad speciem, à creatura jam actualiter factæ, vel actualiter jam existentes, sed ex suppositione determinationis conditionatæ faciendæ, sive ex suppositione alicuius determinationis, per scientiam medium prævisæ, seu ex suppositione prævisi per scientiam medium consensus, vel dissensus, sub aliqua conditione futuri, determinat DEUS. Res hæc ita facile explicatur.

Videt DEUS ab æterno per scientiam me-

diam, quod si Petrus hoc auxilium, vel hanc libertatem haberet, ipse aliquem consensum elicet: ecce determinatio Petri ad speciem, conditionatè prævisa. Tunc ab æterno pro libitu suo DEUS e. g. decernit eam libertatem, vel auxilium dare, & simili cum Petro ad unum individuum, non ad aliud, concurrere: ecce determinatio ad individuum. Postea in tempore confert Petro actualiter eam libertatem, vel auxilium, & cum ipso per eandem actionem influit: ecce determinatio, seu influxus DEI, non primum consequens, sed simultaneus, per eandem actionem. Ex his patet etiam ad confirmationem responsio.

604. Hæc ex suppositione, quod DEUS determinet ad individuum: quæ tamen sententia non est adeo certa, ut sibi quidam imaginantur. Eam negant Thomista omnes cum nostro Vasquez, & pluribus aliis ex nostris. Suarez ab initio eam sententiam rejicit ut non convenientem Philosophis: quamvis autem postea dicat, eam esse valde probabilem, tamen abfoliè nihil videtur definire. Illi, qui decreta DEI dicunt compliri per complementa extrinseca (qui sunt satis multi) sanè cum hac sententia non valde convenient; nam, licet fors possit utcunque dici, quod decretum, seu volitio DEI, etiam quatenus intrinseca DEO, determinet ad individuum, tamen ipsa determinatio, vel exigentia hujus potius, quam alterius individui, non potest in hac sententia identificari volitioni, quatenus intrinseca DEO; cum eatenus sit penitus indifferens: sed debet ea exigentia, vel determinatio stare in complemento creato, adeoque ultima formalis determinatio debet fieri à creatura.

Sed nec rationes pro hac sententia sunt invincibilis; nam, si dicatur, in actu primo proximo creato semper inveniri aliquam entitatem creatam (qualisunque tandem sit) quæ sit naturaliter compositibilis tantum cum uno individuo, & alia ejusdem speciei excludat, ruunt omnia argumenta, ut patet consideranti. Et forte potest dici, quod talis entitas sit duratio cause liberæ, ad quam producendam, cum DEUS etiam debeat concurrere, posset ipse ad hunc respectum eam determinare. Nec dicas, duracionem esse identificatam cum actione productiva rei; hoc enim à plurimis negatur, & in actione creativa, vel effectibus essentialiter affixis suis causis, non potest admitti; cum actio sit identificata cum ipso effectu; hic autem semper sit indifferens ad durandum pro omni instanti, & indifferens ad omnia instantia, neque possit se ipsum determinare ad instans sequens. Neque gratis fingeretur hic respectus essentialis in aliquo ente creato, si absque eo deberet admitti novum mysterium maximum in DEO, unum saltem, vel juxta alios plurima, itemque unum, vel plura decrera, antecedentia scientiam medium &c. ad hæc enim evitanda utique posset admitti talis respectus; cum ob non majores rationes admittantur alibi modi, qui etiam habent essentialē respectum ad individua singularia. Ego certè, si conclusio de decreto virtualiter indivisibili aliter stare non posset, citius talem respectum admittendum existimarem, quam ei conclusioni contradicendum.

605. Objiciuntur tandem aliquæ propositiones ab A. R. P. Carolo Noyelle Generali nostro proscripta anno 1682. 26. sept. quasi ex nostra doctrinæ necessariò admittendæ sint. Extant apud Gormaz de DEO num. 877. sūntque sequentes. Prima, qua' huc non pertinet, ab Adversariis omisso est. Secunda est: *Dum sit consensus bonus, applicatur omnipotentia salva libertate per prædefinitionem efficacem consensus abique ullo decreto indifferenti: & talis prædefinition non est consequens, sed antecedens consensum.* Tertia. *Hujusmodi prædefinition omnipotentie applicativa non est necessitas physica, necessitans voluntatem ad consensum: sed solum logicè inferens, quod consentiet libere: & relinquunt intactam indifferentiam physicam voluntatis, ex vi causarum proximarum potestis physicè facere dissensum, & per illum impedire consensum, & prædictam necessitatem logicam, que dicitur consequentia.* Quarta. *Predicta prædefinition efficaciter volens consensum, & efficaciter nolens dissensum, est sufficiens applicatio omnipotentie ad dissensum.* Quinta. *Quamvis, dum sit consensus prædefinitus, non sit decretum indifferentis omnipotentie applicativum, est tamen in voluntate sic constituta per hæc principia undecunque proventientia potestas faciendi, quod esset (puta decretum indifferentis) pro casu, quo ipsa dissensiret.* Sexta. *Implicitat absolute decretum applicativum omnipotentie ad operationes liberas honestas esse indifferentes: sed necessariò debet esse prædefinition DEI efficax.*

His addendæ sunt quatuor propositiones proscriptæ ab A. R. P. N. Michaële Angelo Tamburino anno 1706. 7. Augusti. Prima. *Quod DEUS voluntate (sue decreto) efficaci, & absoluta, prædefinita immediate, & determinata ad unum omnes, & singulos actus, seu effectus causarum secundarum.* Secunda. *Quod hæc prædefinition sit omnino necessaria causis secundis ad agendum.* Tertia. *Quod nulla in DEO sit voluntas propriæ indifferentis, nulla inefficax.* Quarta. *Quod reprobis DEUS non velit salutem ipsam in se, sed in mediis tantum, & adduntur hæc verba: Nec excusatur hoc ultimum per adhibitam distinctionem vulgarem voluntatis signi, & benefacit; cùm, ticiè hæc distinctione in se legitima sit, & à D. Thoma, & antiquioribus adhibita, tamen ad hanc propositionem accommodari non possit, nisi per abusum, & sensu planè alieno.*

606. Verum hæc propositiones non sequuntur ex nostra doctrina, ut patebit consideranti sequentia. Primò. Decretum nostrum indivisibile tantum est prædefinitionis actuum bonorum: malorum autem est tantum permisivum; quia DEUS malos actus non intendit, nec in iis complacentiam habet; & hinc non datur prædefinition, quæ omnes actus bonos, & malos causarum secundarum decernat. 2dò. Hæc prædefinition universalis tam actuum malorum, quam bonorum, cùm impossibilis sit, non est necessaria causis secundis ad agendum. Sed neque alia prædefinition, communiter admissa, est necessaria causis secundis ad agendum; tum, quia ad malè agendum non potest dari prædefinition: tum quia etiam ad bene agendum non est necessaria prædefinition, necessitate se tenente ex parte causarum secundarum; sed ad summum necessitatem tenente ex parte DEI; nam modò causa secundæ haberent actum primum proxim-

mum, per qualemque decretum, esset iis consultum: at verò, cùm DEUS, si velit, consente actum primum in ordine ad actum secundum bonum, quem per scientiam medium vidi conditionatè futurum, videatur non posse tam actum primum conferre, nisi ex affectu ad bonum, hoc ipso etiam viderur non posse eum actum primum conferre, nisi per prædefinitionem; nam ipsum decretum conferendi actum primum ex tali affectu est ipsissima prædefinition: quare viderur esse aliqua necessitas ex parte DEI, ut ad bene agendum datur prædefinition.

3tio. Ne admittatur tertia propositione proscripta inter posteriores, sufficit, si doceatur, quod aliqua sit in DEO voluntas indifferens: nec debet ubique in ordine ad actus omnes liberos adstrui voluntas strictissimè indifferens. Sic rescripta Revisores Romani, ita testantibus sepius citatis thesibus Dilinganis num. 252. Voluntas autem legislativa, formaliter sumpta, in DEO est indifferens, & conjungibilis cum utroque, scilicet cum actu præcepto, vel eius omissione: & respectu plurimum est inefficax: sicut etiam respectu multorum est inefficax effectivè voluntas omnes salvandi. Rursum quælibet voluntas DEI, seu prædefinitionis, seu permisiva, est indifferens, ut a Sagara, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis cum utroque, sed tamen indifferentiæ impedibilitatis. 4. DEUS etiam in nostra sententia vult sincerè reprobis salutem ipsam in se ipsa, & non tantum in mediis, ut à n. 570. explicatum.

5tio. Propositiones prohibite anno 1682 citatae à P. Gormaz de DEO num. 877. loquuntur de prædefinitione efficaci antecedente consensum, adeoque etiam scientiam medium, quem prædefinitionem non admittimus. Parte hoc clare ex propositione 2da, quæ aperiè loquitur de prædefinitione antecedente consensum. 3ta, & 4ta per particulas hujusmodi, predicta: referunt se ad prædefinitionem in 2da propositione assertam. 5ta, & 6ta explicari possunt de eadem prædefinitione; quia loquuntur in eodem contextu sine illa distinctione: cui rationi accedit, quod prohibitions odiosæ sunt strictæ expositionis. 6ta etiam ad nos non attinet: quia iuxta nos non est in potestate voluntatis faciendi, ut detur decretum indifferens; quia vel hoc, in sensu adversariorum acceptum, est impossibile: vel omisso, quod possibile sit, non potest voluntas facere, ut ipsum detur: sed tantum, ut si DEUS velit aliquid ponere, ponat potius prædefinitionem, quam permisivum, vel vicissim. Ad 7imam resp. Nullum decretum, consequenter nec prædefinitionem, est applicatio formalis omnipotentis: quamvis non implicit, quod decretum, cautulatè applicativum omnipotentis, sit indifferens, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis, sed indifferentiæ impedibilitatis, quæ à quæ servat intactam libertatem creatam: vel indifferentiæ alia; quia e. g. realiter est simul voluntas legislativa, de qua supra.

607. Tandem addo, sententiam nostram de decreto virtualiter indivisibili, & applicatione omnipotentis in sensu nostro exposita, esse traditam post prohibitions istorum Generalium à pluribus nostræ Societatis Doctoribus, e. g. Sagara,

Sagara, ac aliis, scientibus Generalibus. Sed & Muniesa primū suam lucubrationem edidit anno 1687. & quidem in Arragonia, ad quam tamen Provinciam prohibitio anni 1682. primū erat directa, teste P. Gormaz. Imo in Thibibus Dilinganis de libertate creata n. 251. dicitur, potiorem, & præstantiorem partem Auctorum nostram hanc sententiam tenere.

Adde, quod recentissimè nostri Revisores Romani in sua censura citata num. 581. manifestè supponant, quosdam nostrorum sententiam de decreto, etiam virtualiter indivisiibili, tradere; quin vel minimè eam suggillent, sed potius disparitatem ostendant inter hanc, & sententiam ab iis rejectam: ut adeò credibile non sit, nostram opinionem quidquam cum propositionibus illis, à Generalibus nostris prohibitis, habere commune.

QUÆSTIO II.

De Providentia DEI in genere.

ARTICULUS I.

Quid sit Providentia, & an detur.

608. **P**rovidentia, ut habet S. Thomas 1. part. quest. 22. art. 1. in corp. est *Ratio ordinandorum in finem:* & hinc S. Doctor providentiam videtur statuere primariò in actu intellectu, quamvis loco cit. ad 3. admittat, quod presupponat voluntatem finis. S. Damascenus autem l. 2. de fide orthodoxa cap. 29. scribit: *Providentia est voluntas DEI, per quam res omnes apie, congruentèque gubernantur:* quibus verbis videtur providentiam constitutre in actu voluntatis. Hunc sequitur S. Bonaventura, Scotus, & alii. Divisi sunt ergo Authores: quidam providentiam statuunt in actu intellectu, alii in actu voluntatis. Fortè optimè dicetur cum Gormaz, & aliis, providentiam constitutè involvere utrumque actum; sic enim conciliantur SS. PP. quorum aliqui providentiam ad intellectum, alii ad voluntatem revocare videntur: præsertim autem sic constitutur S. Augustinus, qui providentiam constituit in utroque actu; nam cap. 14. de bono perseverantia, ait, prædestinationem, quæ est primaria species providentia, esse præscientiam, & præparationem beneficiorum: quarum prima ad intellectum, altera ad voluntatem spectat. Quinam autem actus sit præcipuus, vel veniat in recto, non videtur multum referre; sive enim dicatur ratio ordinandorum cum decreto exequendi, sive decreto exequendi rationem ordinis, utrumque sat bene dicitur. Gormaz de DEO num. 837. ait, providentiam posse considerari, vel ut prudenter, & sic primariò stare in actu intellectu: vel ut liberam, & sic primariò stare in actu voluntatis. Idem putat etiam non male providentiam sic definiri: *Prudens, & libera dispositio DEI, per media proportionata dirigens creaturas ad suum finem.*

609. Dico. Datur in DEO providentia. Constat hoc ex fide, & ratione; nam in primis Sap. 8. vers. 1. dicitur de DEO: *Attinet ergo à*

*fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter. item cap. 12. v. 13. Non enim est alius DEUS, quam tu, cui cura est de omnibus. & cap. 14. vers. 3. Iuxta autem Pater providentia gubernat. quin Matth. 6. Christus Dominus fuisse ostendit providentiam DEI circa omnia, etiam minimas volucres, & inanimes flores. Ratio etiam clara est. DEUS habet de omnibus comprehensivam, & prudentissimam notitiam, similiusque omnipotentiam, cui omnes creaturæ subiectissimæ sunt: insuper habet voluntatem libertinam creandi, conservandi, ordinandi ad suos fines omnia: atque etiam actu hoc facit: ergo habet providentiam. Hinc rectè Clemens Alexandrinus l. 5. stromat. sub initium ait: *Sunt etiam quædam quæstiones dignæ, quæ puniantur, cùjusmodi est quære probationes, an sit providentia.* Hinc Epicurus pessimè audit, quod puraverit, beatitudinem DEI sitare in eo, quod non habeat curam ullius rei. Evidem DEUS est sine sollicitudine anxia: at non est sine cura genericè accepta, seu sine providentia.*

610. Providentia alia dicitur *physica*, alia *moralis*. Istæ diriguntur creaturæ rationales: altera reliquæ. Moralis subdividitur in naturalem, & supernaturalem. *Naturalis* est, qua DEUS dirigit creaturam rationalem ad fines naturales. *Supernaturalis*, qua dirigit eandem ad finem supernaturalem. Supernaturalis alia est *communis*, seu *sufficientie*, qua DEUS omnibus dat media sufficientia ad salutem: alia est *peculiaris*. *Efficacia*, qua DEUS dat electis media efficacia. Item alia est *providentia salvandorum*, & dicitur *prædestination*: altera *reprobatorum*, & dicitur *reprobatio*. Hæc tamen ultima non ita accipienda est, ac si DEUS ex sua determinatione dirigeret homines ad infernum: sed tantum in hoc sensu, quod DEUS habeat decretum reprobatum aliquorum hominum, suppositis eorum peccatis.

611. Quæri hæc etiam solet, an providentia DEI semper assequatur suos fines: & respondent nostri communissimè, quod assequatur quidem semper finem suum universalem, non verò omnes fines particulares. ita S. Thomas quest. 6. de veritate (que est de prædestinatione) art. 3. in corp. dicens: *Nihil potest deficere à generali fine providentia, quamvis quandoque deficat ab aliquo particulari fine.* Finis universalis providentia est gloria DEI, relucens ex eo, quod DEUS tanquam causa prima aptissimè gubernet causas secundas, iisque provideat de mediis proportionatis, quibus unaquæque possit obtinere suum finem, nisi impediatur à causis secundis aliis, quas DEUS ut provisor universalis non tenetur impidere: vel nisi ipsam nolit liberè finem suum assequi: & hunc finem, ut patet, DEUS semper assequitur. Finis particularis providentia est ille, quem DEUS specialiter per hæc media intendit, e. g. per gratias supernaturales conversionem peccatoris: quem tamen sepius non assequitur, non ex defectu, vel determinatione sua, sed ex defectu creaturæ.

612. Quando autem S. Augustinus ait, creaturam non posse vincere voluntatem DEI, non vult dicere, quod omne, quod DEUS, vel ejus providentia, quomodounque vult, creatura debeat facere (sic enim non esset libera) sed